

februari 2014

Informatiekaart *Beschermd wonen*

TransitieBureau
Wmo

Beschermd wonen vanaf 2015

Bij beschermd wonen gaat het om het bieden van onderdak en begeleiding aan personen met een psychische aandoening (huidige ZZP GGZ categorie C). Het gaat om personen bij wie op participatie gerichte ondersteuning vanuit een beschermende woonomgeving centraal staat.

Onder beschermd wonen wordt in de Wmo 2015 verstaan:

- wonen in een accommodatie van een instelling;
- met het daarbij behorende toezicht en begeleiding;
- gericht op het bevorderen en herstel van zelfredzaamheid en participatie;
- gericht op het bevorderen van het psychisch en psychosociaal functioneren;
- gericht op stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld;
- gericht op het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast;
- gericht op het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen;
- bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Voor het bieden van beschermd wonen kan aanleiding bestaan indien iemand er vanwege psychische problematiek niet in slaagt om zelfstandig te wonen zonder de directe nabijheid van 24 uur per dag toezicht of ondersteuning.

Tot nu toe wonen veel mensen die zich vanwege psychische problemen niet zelfstandig kunnen handhaven in regionale instellingen voor beschermd wonen (RIBW).

Maatwerkvoorziening

In geval van beschermd wonen of opvang geldt het criterium dat de maatwerkvoorziening erin moet voorzien dat de betrokkene – indien dat kan en zo snel als mogelijk – weer in staat is zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. De maatwerkvoorziening geldt voor alle gevallen waarin iemand problemen heeft met zijn zelfredzaamheid en participatie, of beschermd wonen of opvang nodig heeft.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Op korte termijn

- De huidige **verantwoordelijkheid** van gemeenten wordt met het wetsvoorstel Wmo 2015 vanaf januari 2015 uitgebreid met ondersteuning, waaronder 24-uurs verblijf en bijbehorende begeleiding (beschermd wonen) valt.
- Vooral nog worden de **43 centrumgemeenten maatschappelijke opvang* materieel verantwoordelijk** voor beschermd wonen. De regie voor plaatsing van cliënten ligt bij de centrumgemeenten.
- Centrumgemeenten hebben in 2013 aanvullend op het huidige uitvoeringsbudget **voor de Wmo € 3 miljoen ontvangen ter voorbereiding** op hun verantwoordelijkheid voor beschermd wonen.
- Beschermd wonen is **landelijk toegankelijk**. Burgers kunnen zich dus ook tot andere gemeenten wenden voor opvang en beschermd wonen. Een cliënt die vanuit een beschermd wonen locatie zelfstandig gaat wonen, is vrij zijn woonplaats te kiezen.
- In het **beleidsplan en de verordening** dienen gemeenten vast te leggen op welke wijze en op basis van welke criteria wordt vastgesteld of iemand in aanmerking komt voor beschermd wonen. Omdat het hier gaat om een complexe doelgroep, is het van belang **in gesprek te gaan met instellingen** om ook in de toekomst goed passende woonvormen te bieden.
- Nu (centrum)gemeenten de functie beschermd wonen uit gaan voeren, kunnen gemeenten een integrale benadering (met partijen als jeugdhulp, onderwijs, wonen en welzijn) rond opvang, huiselijk geweld en beschermd wonen mogelijk maken.

Op lange termijn

- Het is belangrijk dat gemeenten met **verzekeraars** afspraken maken om ervoor te zorgen dat de overgang bij een eventuele crisisopname in een psychiatrische kliniek of juist uitstroom uit een kliniek naar een beschermde woonvorm, vloeiend verloopt. Ook voor een vloeiende overgang na forensische vormen van zorg is het belangrijk om afspraken te maken. Daarnaast zijn afspraken met **woningcorporaties** nodig om uitstroom mogelijk te maken.
- Mogelijk is voor een deel van de doelgroep in de toekomst plaats in de Wet langdurige zorg. De besluitvorming daarover is nog niet afgerond.

Overgangsregeling

- Het overgangsrecht voor cliënten die per 1 januari 2015 een indicatie hebben voor beschermd wonen, houdt in dat zij gebruik kunnen blijven maken van beschermd wonen gedurende een nog vast te stellen termijn, maar ten minste voor een periode van vijf jaar of, indien de lopende indicatie voor een kortere periode geldt, voor de nog resterende duur van die indicatie.

* De indeling van de centrumgemeenten voor MO kunt u vinden op de website van zorgatlas: www.zorgatlas.nl/thema-s/gebiedsindelingen-en-topografie

Wat moet er in 2014 gebeuren?

- Inventariseren hoeveel burgers in de regio wonen in een instelling voor beschermd wonen of daarvoor een pgb hebben. U kunt deze informatie vinden in de beleidsinformatie van het CIZ, CAK en Vektis.
- Inventariseren welke aanbieders in de regio actief zijn. In het overzicht dat gemeenten in februari van Vektis ontvangen, is een overzicht opgenomen met instellingen. Ook kan indien gewenst contact opnemen worden met de RIBW Alliantie en de Federatie Opvang en bij de gemeente bekende instellingen voor beschermd wonen.
- Met aanbieders in gesprek gaan over de zorginkoop voor 2015. In het voorjaar van 2014 moet duidelijk zijn bij welke instellingen gemeenten beschermd wonen gaan inkopen. Transformatie van de voorziening heeft komend jaar niet de hoogste prioriteit, maar kwaliteit en continuïteit moeten uitgangspunten zijn.
- Houd rekening met de **complexiteit van de doelgroep**. Het gaat om een groep burgers met ernstige en vaak langdurige problematiek. Begrippen als 'herstel' en 'participatie' zijn op hen in veel gevallen zeker van toepassing, maar vragen vaak om een andere invulling dan bij anderen die een beroep op de Wmo doen. Juist vanwege de kwetsbaarheid van deze groep is het belangrijk snel duidelijkheid te geven over de veranderingen.
- Op de iets langere termijn is het van belang om een breed **beleidsplan** te maken dat het volledige palet beschrijft van maatschappelijke opvang, begeleide woonvormen en beschermde woonvormen, waarover het in deze informatiekaart gaat.

Vragen en antwoorden	
Hoeveel geld ontvangt mijn gemeente voor deze taak?	Hoeveel gemeenten precies ontvangen wordt duidelijk in de meicirculaire 2014. Het budget voor beschermd wonen wordt zonder korting gedecentraliseerd naar centrumgemeenten.
Welke garanties biedt het overgangsrecht burgers?	Wie op 1 januari 2015 een geldige indicatie op grond van de AWBZ heeft voor een ZZP C, behoudt zijn aanspraken tot 2020 (of korter als de indicatie geen vijf jaar meer loopt). Dit betekent echter niet dat er een garantie is dat burgers recht hebben op precies dezelfde zorg en ondersteuning van hun huidige aanbieder.
Kan de gemeente een eigen bijdrage heffen?	Ja, gemeenten kunnen een eigen bijdrage vragen. Bij beschermd wonen kunnen gemeenten voor het vaststellen en innen hiervan een andere instantie dan het CAK aanwijzen (bijvoorbeeld instellingen zelf).
Gaat alle langdurige geestelijke gezondheidszorg (GGZ) met verblijf naar de Wmo?	Als het verblijf gericht op behandeling is en als er een sterke relatie bestaat tussen behandeling en (woon)begeleiding, dan is een aanspraak op behandeling en verblijf op basis van de zorgverzekering aangewezen. Over toegang tot de Wet langdurige zorg is de besluitvorming nog niet afgerond.

Waar vindt u meer informatie?

- Kaderbrief Hervorming Langdurige Zorg
- www.ggznederland.nl
- www.opvang.nl
- www.ribwalliantie.nl
- www.zn.nl

Welke informatie komt beschikbaar?

- Brochure: cliëntprofielen in beschermde woonvormen
- Landelijke bijeenkomst voor gemeenten en aanbieders (voorzien op 2 april 2014).
- Regionale bijeenkomsten met aanbieders
- Een kwaliteitskader voor deze sector.
- Een inkoopgids

De informatie in deze kaart is gebaseerd op het wetsvoorstel Wmo 2015. Het wetsvoorstel Wmo 2015 moet nog goedgekeurd worden door de Tweede en Eerste Kamer. Aan de totstandkoming van deze publicatie is de grootst mogelijke zorg besteed. Het TransitieBureau kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele onjuistheden, noch kunnen aan de inhoud rechten worden ontleend.

Invoering WMO
www.invoeringWMO.nl | helpdesk@invoeringwmo.nl

TransitieBureau Wmo
t 070-340 6100

© Rijksoverheid | Februari 2014